

Rechtshistorische Courant

Inhoud Januari 2017

Inhoud Januari 2017	1
Woord Vooraf	2
Recent verschenen	3
Call for Papers	4
Symposium De Federalist Papers (20 april 2017).....	4
"Family in the Premodern World": A Comparative Approach. A Workshop at Princeton University.....	4
Workshop École française de Rome (19-22 juni 2017).....	5
Conferentie „Sitque ibi scienciarum preualencium margarita..." - law and education over the centuries (3-4 Maart 2017)	5
CFP Neo-Thomism in Action - Law and Society Reshaped by Neo-Scholastic Philosophy (1880-1960) (8-10 oktober 2017)	6
Journées internationales d'histoire du droit et des institutions (26-27 mei 2017)	6
Max Planck Summer Academy for Legal History 2017 (25 juli-4 augustus 2017)	6
Symposium 'The First Women Lawyers in Great Britain and the Empire Symposia' (29 Juni 2017).....	7
Forum Young Legal Historians – History of Law and other Humanities: Views of the Legal Culture Across the Time (30 mei – 1 juni 2016).....	7
Kalender.....	8
16-18 januari 2017 – Congres 'The Art of Law: Artistic Representations and Iconography of Law & Justice in Context from the Middle Ages to the First World War' (Groeningemuseum Brugge, België).....	8
27 januari 2017 – Maastricht Private Law Lectures' (Maastricht, Nederland)	8
2 februari 2017 – Robert Jacob: Images de la justice et éthique du juge en Occident (Groeningemuseum, Brugge, België)	8
Varia	9
Louis Sicking wint Frans-Nederlandse prijs (NWO).....	9
Mandaat voor doctoraatsstudent te Genève	9

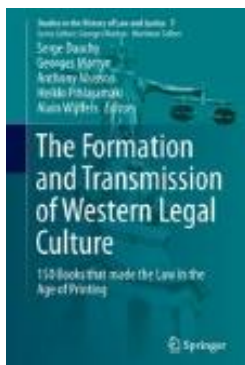
Woord Vooraf

Geachte lezer,

Wie in Maastricht aanwezig was op het Belgisch-Nederlands rechtshistorisch congres, zal ongetwijfeld de lezing van Johan Van de Voorde gehoord hebben. Voor wie er niet bij was: de kern is dat België al sinds zijn onafhankelijkheid het verkeerde wetboek toepast. De wetgeving over de invoering van de wetboeken van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden is immers nooit rechtsgeldig opgeheven. Dat argument werd al in 1904 naar voor gebracht door een Nederlandse jurist, maar de Belgen hebben het toen weggelachen. Johan Van de Voorde toont echter overtuigend aan dat dit ten onrechte gebeurd is en dat men van Nederlandse kant wel degelijk een punt heeft. Niet dat er daarom iemand van wakker zal liggen, maar het blijft toch vreemd dat een land bijna twee eeuwen lang zonder problemen het verkeerde wetboek toepast. Nederlandse collega's die graag een Belgenmop bovenhalen, weten in elk geval wat te vertellen...

De redactie

Recent verschenen

S. DAUCHY, G. MARTYN, A. MUSSON, H. PIHLAJAMÄKI & A. WIJFFELS (red.), The formation and transmission of Western legal culture. 150 Books that made the law in the Age of Printing, Cham, Springer, 2016, xix + 1-571 p.

Het zevende volume van de reeks *Studies in the history of law and justice* bekijkt 150 fundamentele juridische boeken doorheen de geschiedenis van de westerse literatuur en cultuur. De geselecteerde werken worden in drie delen ingedeeld. Het eerste behandelt de overgangperiode van de middeleeuwen naar de vroegmoderne tijden. Het tweede bekijkt de vroegmoderne periode van de zestiende tot de achttiende eeuw, en het derde richt zich tot de negentiende en twintigste eeuw.

De medewerkers zijn wetenschappers uit de hele wereld. Elk 'oud boek' krijgt een analyse door specialist binnen het specifieke rechtsgebied. Elke titel begint met een korte biografie van de auteur, waarna het belang ervan wordt belicht. Inleidende essays bekijken de ontwikkelingen binnen de westerse juridische tradities. Zo wordt stilgestaan bij de invloed van het Engels common law, het Romeinse en kerkelijk recht op de juridische doctrine. Wat ontleenden ze van elkaar en hoe gingen ze met elkaar in interactie.

Het boek gaat verder dan de studie van de instellingen en de afzonderlijke nationale tradities en brengt binnen een breder perspectief de overdracht van juridische begrippen over juridische, politieke en geografische grenzen in kaart. De takken van deze "boekenstamboom" tonen hun invloed op de moderne rechtssystemen.

Call for Papers

Symposium De Federalist Papers (20 april 2017)

De Debatten is een initiatief van de Vrije Universiteit Brussel met de Universiteit Leiden en als Nederlandstalig forum een vaste waarde onder rechtsfilosofen en rechtshistorici uit de Lage Landen en een groeiende waarde binnen de wereld van de politieke filosofie. Na succesvolle formules omtrent Tocqueville (2011), Rousseau (2012), Benjamin Constant (2014), Montesquieu (2015) en Edmund Burke (2016) met bijbehorende boeken bij Lemniscaat, Pelckmans en Vrijdag organiseert De Debatten een symposium over de Federalist Papers. Het symposium vindt plaats te Brussel op **donderdag 20 april 2017**.

We nodigen onderzoekers in België en Nederland uit om een Nederlandstalige abstract voor een paper in te dienen. De focus ligt op de Federalist Papers, maar de organisatoren verwelkomen ook bijdragen in andere domeinen van het recht: de verdere Amerikaanse constitutionele ontwikkeling, de invloed van de Federalists en anti-Federalists op de constitutionele ontwikkeling in Europese landen (m.n. België, Nederland en Frankrijk) en de Europese eenwording. De organisatoren juichen diverse benaderingswijzen (juridisch, historisch, literair, filosofisch, artistiek, ...) van constitutionele theorie en praktijk toe. De opzet van het symposium is de uitwisseling van ideeën rond constitutionalisme tussen academici, onderzoekers en doctorandi. Jonge onderzoekers worden in het bijzonder aangemoedigd om een bijdrage te leveren.

De abstracts (maximum 300 woorden) worden in MS Word formaat als bijlage ingesloten verstuurd op Maarten.Colette@vub.ac.be voor **6 januari 2017**. De identificatiegegevens van de auteur moeten in de abstract onzichtbaar gemaakt worden. De naam van de auteur, hoedanigheid, titel van de bijdrage, en de contactgegevens, worden in de e-mail meegedeeld.

Bij aanvaarding van het abstract wordt de onderzoeker gevraagd om ten laatste op 6 april 2017 een uitgewerkte paper in te dienen (in het Nederlands, 10-15 bladzijden). Spreektijd op de conferentiedag bedraagt 30 minuten, met ruimte voor debat. Na afloop van het symposium verwerken de sprekers de laatste opmerkingen. Publicatie van de akten is voorzien voor april 2018.

Meer info: www.dedebatten.be

"Family in the Premodern World": A Comparative Approach. A Workshop at Princeton University

Op 7 en 8 april 2017 organiseren Lee Mordechai en Sara McDougall aan de Princeton University een workshop over *Family in the Premodern World*. In hun call for papers

vragen de organisatoren om voorstellen over de pre-zestiende eeuwse familie en maatschappij in te sturen. Het doel is om verschillende systemen, ongeacht hun periode en hun geografische omschrijving, met elkaar te vergelijken.

Geïnteresseerden kunnen een voorstel tot paper indienen **vóór 15 januari 2017**. Dat voorstel omvat niet meer dan 500 woorden en wordt per email gestuurd naar premodernfamily2017@gmail.com.

Indien u vragen heeft kan u een van de organisatoren elektronisch contacteren op lmordech@princeton.edu of smcdougall@jjay.cuny.edu

Meer informatie kan u op volgende website vinden:

<http://esclh.blogspot.be/2016/12/call-for-papers-family-in-premodern.html>

Workshop École française de Rome (19-22 juni 2017)

Tussen 19 en 22 juni 2017 organiseert de *École française de Rome* in de Volterra bibliotheek van het Farnese paleis een inleidende workshop over het onderzoek binnen het Romeins Recht.

De workshop wenst deelnemers – jonge onderzoekers, maar ook studenten uit de tweede master rechten – vertrouwd te maken met de belangrijkste teksten binnen het Romeins recht en de methodologische problemen die ze al dan niet stellen.

Geïnteresseerden kunnen hun kandidatuur insturen via secrant@efrome.it en dat **vóór 28 januari 2017**.

Conferentie „Sitque ibi scienciarum preualencium margarita...” - law and education over the centuries (3-4 Maart 2017)

Op 3 en 4 maart 2017 organiseert de Jagiellonian University's Student Learned Society of State and Legal History de elfde internationale conferentie in de serie *From the History of Law*, getiteld ““itque ibi scienciarum preualencium margarita...”- law and education over the centuries”, daarbij geïnspireerd door recente wetgeving rond onderwijs in Polen. Centraal staat dus de evolutie van de wetgeving inzake onderwijs vanaf de Oudheid tot op heden. Geïnteresseerden kunnen hun papers indienen tot en met **30 januari 2017**.

Indien u wenst te appliceren voor deze conferentie, dan dient u gebruik te maken van het [formulier](#), dat een korte omschrijving bevat van uw voorstel (max. 300 woorden). Na selectie van uw paper kan u een presentatie doen van max. 15 minuten. Een publicatie van de uitgewerkte tekst wordt ook voorzien.

CFP Neo-Thomism in Action - Law and Society Reshaped by Neo-Scholastic Philosophy (1880-1960) (8-10 oktober 2017)

Verschillende onderzoeksgroepen van de KULeuven slaan de handen in elkaar en organiseren van 8 tot 10 oktober 2017 een internationale workshop over het Neo-Thomisme. Centraal staat de maatschappelijke impact van het Neo-Thomisme op het juridische en socio-economische gedachtengoed. Het organiserend comité verwelkomt papers die handelen over breekpunten in de West-Europese geschiedenis, neo-scholastische netwerken en instellingen, en het discours en belangrijke concepten van het thomisme. Abstracts zijn welkom **tot 1 februari 2017**.

Meer informatie op:

https://kadoc.kuleuven.be/actueel/nieuwsberichten/2016/n_2016_0091

Journées internationales d'histoire du droit et des institutions (26-27 mei 2017)

Op 26 en 27 mei 2017 organiseert de *Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons* een conferentie rond het thema: *Règle de droit et révoltes*.

Het onderwerp behandelt rechtsregels en revoluties doorheen de geschiedenis in hun brede betekenis, waaronder de impact van revoltes op het recht. U kan **vóór 25 maart 2017** een papervoorstel, opgesteld in het Frans, Nederlands of Engels insturen bij de organisatie: vonbone21@gmail.com en j.m.milo@uu.nl

De conferentie zal doorgaan in de archiefinstelling "Regionaal historisch centrum Limburg", Sint-Pieterstraat 7, Maastricht. Lunch en diner is voorzien. Het programma wordt later bekend gemaakt.

Max Planck Summer Academy for Legal History 2017 (25 juli-4 augustus 2017)

Naar goede jaarlijkse gewoonte organiseert het Frankfurtse Max Planck Instituut voor Europese Rechtsgeschiedenis een Summer Academy. Dit jaar draait deze rond het thema "Conflict regulation" en gaat het door van 25 juli 2017 tot en met 4 augustus 2017.

De bedoeling van de Summer Academy is jonge onderzoekers te introduceren binnen de methodes en principes van het rechtshistorisch metier. In een eerste deel is er een inleiding tot het bestuderen van de bronnen, methodologische aspecten, theoretische modellen en controversiële debatten. In een tweede deel bespreken de onderzoekers hun werk aan de hand van een specifiek onderzoeksonderwerp.

U kan alles nalezen op de website van het MPI (<http://www.rg.mpg.de/summeracademy>) en indien u wenst deel te nemen, dan stuurt u **vóór 31 maart 2017** een CV, een samenvatting van uw onderzoeksproject en een motivatiebrief in het Engels. U kan alles opsturen naar dr. Stefanie Rüther (summeracademy@rg.mpg.de)

Symposium ‘The First Women Lawyers in Great Britain and the Empire Symposia’ (29 Juni 2017)

De *Sex Disqualification Act* van 1919 betekende de intrede van vrouwen in juridische beroepen. Wat weten we eigenlijk over de weg daarnaartoe, wat is daarvan bijgehouden en waar? De ‘First Women Lawyers in Great Britain and the Empire’ Symposia beogen academici en onderzoekers in dit gebied samen te brengen en een forum te bieden voor de studie van de eerste vrouwelijke juristen.

Inzendingen hierover zijn welkom, alsook zaken die het gebeuren in Engeland en Wales in een internationale context plaatsen. Bijzondere aandacht gaat naar papers over drie individuele advocaten; Lillian Maud Dawes, Naomi Constance Wallace en Elsie May Wheeler alsook naar papers over de eerste kolonne vrouwelijke juristen, advocaten,...

Plaats van het gebeuren: The Waldegrave Drawing Room, St. Mary’s University, Twickenham, Waldegrave Road, Strawberry Hill, TW1 4SX.

Geïnteresseerden kunnen een abstract (maximum 300 woorden) vergezeld van een korte biografie doorsturen **vóór 7 april 2017** aan Dr. Judith Bourne (judith.bourne@stmarys.ac.uk)

Forum Young Legal Historians – History of Law and other Humanities: Views of the Legal Culture Across the Time (30 mei – 1 juni 2016)

Voor de 23ste keer gaat het Forum for Young Legal Historians door. Deze keer is de Federico II Universiteit in Napels de gastheer voor de jaarlijkse hoogmis van de Europese jonge rechtshistorici. Het centrale thema is *History of the Law and Other Humanities: views of the Legal Culture across the Time*. De conferentie gaat dieper in op de discipline “Law and Humanities”.

Doorheen de tijd heeft recht niet alleen orde gebracht binnen de samenleving, maar ook verschillende maatschappelijke domeinen zoals kunst – zie bijvoorbeeld de kalender – en literatuur beïnvloed. Doorheen de eeuwen kunnen juridische dimensies worden gevonden in allerhande culturele expressies zoals geschreven teksten, afbeeldingen, gebouwen, muziekwerken en films. Daarenboven kan recht gelezen worden als een narratief van de werkelijkheid, want het recht is immers een afspiegeling van een bepaalde maatschappij.

Het doel van de conferentie is om op zoek te gaan naar nieuwe perspectieven en methodes binnen het rechtshistoriografisch métier.

De [call for papers is online](#) en u kan een abstract met een korte biografie insturen via forum2017@aylh.org en dat **vóór 15 maart 2017**. Meer praktische informatie kan u ook op de website <http://www.aylh.org> terugvinden.

Kalender

16-18 januari 2017 – Congres 'The Art of Law: Artistic Representations and Iconography of Law & Justice in Context from the Middle Ages to the First World War' (Groeningemuseum Brugge, België)

Van maandag 16 tot en met woensdag 18 januari 2017 gaat in het de Vriendenzaal van het Brugse Groeningemuseum een internationaal en interdisciplinair congres door getiteld *The Art of Law: Artistic Representations and Iconography of Law & Justice in Context from the Middle Ages to the First World War*. Naar aanleiding van de tentoonstelling *De Kunst van het Recht* bespreken meer dan 30 internationale vorsers uit de kunst-, rechts-, archeologie- en politieke geschiedenis en museale wereld de resultaten uit hun onderzoek naar de relatie tussen kunst en recht, de wijze waarop recht de kunst heeft geïnspireerd en hoe kunst en het beeld een rol speelt in de rechtsgeschiedenis tussen de late middeleeuwen en de eerste wereldoorlog. Dit congres is ook het sluitstuk van het 4de work package *(Self-)representations of Justice binnen het BelSPo IAP Justice and Populations: The Belgian Experience in International Perspective*.

Het programma en alle praktische informatie vindt u op de webpagina taolconference.wordpress.com

27 januari 2017 – Maastricht Private Law Lectures' (Maastricht, Nederland)

Op 27 januari 2017 vindt de eerste Maastricht Private Law Lecture plaats, en daarvoor kon de universiteit niemand minder dan prof. dr. Reinhard Zimmermann strikken. De directeur van het MPI Hamburg zal het publiek onderhouden met een lezing getiteld 'Does the law of inheritance reflect cultural differences?'. Voorafgaand aan de lezing vindt een Ph.D. Seminar plaats, waarin doctorandi met prof. Zimmermann over hun onderzoek van gedachten kunnen wisselen. Plaatsen zijn beperkt, dus vooraf inschrijven is de boodschap. Daarvoor vindt u de nodige informatie op: <https://www.maastrichtuniversity.nl/events/prof-dr-reinhard-zimmermann>

2 februari 2017 – Robert Jacob: Images de la justice et éthique du juge en Occident (Groeningemuseum, Brugge, België)

Op 2 februari 2017 geeft professor Robert Jacob van 15 tot 16 uur in de Vriendenzaal van het Groeningemuseum de laatste lezing in de reeks najaarslezingen georganiseerd naar aanleiding van de tentoonstelling *De Kunst van het Recht: Drie Eeuwen Gerechtigheid in Beeld* in het Brugse Groeningemuseum (28 oktober 2016 – 5 februari 2017). De lezing is getiteld: *Images de la justice et éthique du juge*.

Aan het einde van de middeleeuwen en bij het begin van de vroegmoderne periode, bestelden talrijke rechtbanken schilderijen omtrent de gerechtelijke dwaling (De

Gerechtigheid van Keizer Otto door Dirk Bouts) of de corruptie van de rechter (het Oordeel van Cambyses door Gerard David). Veeleer dan een beeld van een onfeilbare justitie te geven, tonen deze werken aan dat fouten binnen het justitiële apparaat zonder mededogen moeten gecorrigeerd worden. De lezing staat stil bij de symbolische uitdrukking van justitie die als een systeem moet worden gezien. Dat systeem legt de rechter op in eer en geweten recht te spreken en dat binnen het ritueel van de procedure. In die zin droegen deze werken bij tot de ethische juridische principes die we vandaag nog altijd kennen. Deze lezing vindt plaats in het Frans.

Varia

Louis Sicking wint Frans-Nederlandse prijs (NWO)

De Nederlandse maritiem historicus Louis Sicking en de Franse gedragseconoom Olivier l'Haridon winnen de Descartes-Huygensprijs 2016. Dat heeft de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) op 20 december 2016 bekendgemaakt.

Zij krijgen de prijs voor hun excellente onderzoek en hun bijdrage aan de Frans-Nederlandse samenwerking. Met de prijs, 23.000 euro, kan de Nederlandse wetenschapper als gastonderzoeker naar Frankrijk en de Fransman kan onderzoek in Nederland doen. De feestelijke uitreiking van de Descartes-Huygensprijs is op maandag 30 januari 2017 in Amsterdam.

Louis Sicking (1966) doceert sinds 2001 middeleeuwse en vroegmoderne geschiedenis aan de Leidense Universiteit en is sinds 2013 ook verbonden aan de VU Amsterdam als bijzonder hoogleraar geschiedenis van het volkenrecht. Sicking vergeleek de maritieme ontwikkeling van de landen aan de Atlantische kant van Noordwest-Europa, met Nederland als uitgangspunt. Hij put daarbij uit de kennis van scheepvaarttechnieken, scheepsbouw, oorlogvoering op zee en maritieme economie.

De jury roemde het oeuvre van Sicking, zijn brede historische perspectief, zijn uitzonderlijke kennis van de talen, geschriften en archieven van West- en Noordwest-Europa en zijn vermogen om mensen bijeen te brengen.

Mandaat voor doctoraatsstudent te Genève

Het project *The Myth of Homogeneity: Minority Protection and Association in Western Europe 1919-1939*, gesteund door het Nationale Onderzoeksfonds van Zwitserland en gevoerd binnen het *Graduate Institute* te Genève, heeft een vacature voor een doctoraatsstudent. Deze jonge onderzoeker zal dit project uitwerken tussen 1 september 2017 en 31 augustus 2020. Het project wil een inzicht krijgen in de verhoudingen tussen nationale minderheden en meerderheden in West-Europa tijdens het Interbellum. Drie case studies staan voorop: België, Italië en Spanje.

Meer informatie over het project via:

<http://graduateinstitute.ch/home/research/research-news.html/> / [/news/research/2016/new-snsf-project-on-minority-pro](http://graduateinstitute.ch/home/research/research-news.html/)

Informatie over het mandaat kan u vragen via:

emmanuel.dallemulle@graduateinstitute.ch

Online appliceren via

https://erecruit.graduateinstitute.ch/recrutement/?page=advertisement_display&id=113

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](mailto:de.redactie@ugent.be). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be